

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
თვე	მან.	თვე	მან.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაურა

ივერია

გაზეთის დასავლეთით და კერძო განცხადება დასაბუთებლად უნდა მიმართონ: თუთონა რედაქციას, კუთხეში, ავტოლონი ქუჩაზე, ჯორჯთაძის ქუჩის პირდაპირ, თავს დასაბუთებენ. ლ. ში. წერა-კითხვის განყოფილება ქუჩის დასავლეთით განცხადებებს. მისი განცხადებების სახელზე, სასახლის ქუჩაზე. ფასი განცხადებისა. ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპიტი.

1877—1893 ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ ი ყ რ ა გ ა ზ ე თ ი 1877—1893

განმარტებული მათემატიკის ნიშნები
 მათემატიკის ნიშნები, რომლებიც გამოიყენება მათემატიკის ნიშნების აღსანიშნავად, შემოწმებულია და დასაბუთებულია. მათემატიკის ნიშნების აღსანიშნავად გამოიყენება შემდეგი ნიშნები: π (პი), e (ე), ∞ (ინფინიტეზიმული), $\frac{1}{2}$ (ერთი მეორედი) და სხვა. მათემატიკის ნიშნების აღსანიშნავად გამოიყენება შემდეგი ნიშნები: π (პი), e (ე), ∞ (ინფინიტეზიმული), $\frac{1}{2}$ (ერთი მეორედი) და სხვა.

დასაბუთება და ისედაც
 ახალი წიგნები:
 1) „ვინა“ პაწაწა მიწვევები 44 გვ. 20 ნახატი—ფასი 3 შაურა
 2) „ზენ“ პაწაწა ბოტანიკა 56 გვ. 70 ნახატი—ფასი 1 აბაზი
 3) „თან“ პაწაწა ზოოლოგია 64 გვ. 98 ნახატი—ფასი 1 აბაზი
 ისედაც აგრედე ყველა ქართული წიგნის მალაზიებში პირველი ხუთი წიგნი აღნიშნულია „ახალი ანბანისა“:
 1) „ან“ წერა-კითხვა . . . 2 შაურა
 2) „ბან“ წერა-კითხვა ხალხურად ლექსები . . . 2 შაურა
 3) „გან“ წერა-კითხვა ხალხურად ამბები . . . 2 შაურა
 4) „ღან“ წერა-კითხვა ხალხურად ამბები . . . 2 შაურა
 5) „ენ“ გასართობი . . . 2 შაურა
 (3—3)

ტფილისის ქალაქის მოურავი აცნობებს ყველას, რომ 19 მაისიდან ქალაქის გამგეობა მიიღებს შემოწმებულ რუკებს 13 მაისის წყალდიდობით დაზარალებულ ღარიბთა სასარგებლოდ. (3—3)

„ქართველთა ამხანაგობის“ გამგეობა ამით აცხადებს, რომ ამხანაგობის კრება დანიშნულია შაფათს, 22 მაისს, ნაცვლად 15 მაისის არ შემდგარ კრებისა. ეს უკანასკნელი კრება უეჭველად შესდგება, რამდენი წევრიც

ფელეტონი
ბადათქის საზოგადოება
 სადაც საზოგადოებრივი ცხოვრება სდურს, ყოველს სეზონს თავის საკუთარი სახელი აქვს: არის სეზონი სათეატრო, სეზონი საარჩევანო, სეზონი სასკანდალო და სხ...
 ამ რიგად, რომ გადავხედოთ ჩვენს ცხოვრებას და ეხლანდელს სეზონს ვისურვოთ რამე სახელი დავარქვათ, უფრო შესაფერი იქნება ვუწოდოთ სეზონი გადათქისა, ჭამა-ფიცისა. რაც-კი არ აღვნიშნეთ ჩვენს საზოგადო ცხოვრებად, თურმე ნუ ბრძანებთ, „კვალის“ სიტყვით, არც ერთი ეს არ მომხდარა!
 ჯერ თქმა და მერე გადათქმა, იქნება გამოხადებულ იყოს, როდესაც საქმე საიდუმლოდ კეთდება, მაგრამ

სასულიერო სასწავლებელში ამ ეამდ რომელი ქართველი კათოლიკე თურმე სწავლობს. ამ ყმაწვილ კეთ ამ დღეებში ტფილისიდან რამდენიმე ქართული წიგნი დაიბარეს.

* * * მკითხველებს მოეხსენებთ, რომ ტფილისის საკრედიტო საზოგადოებას ცნობად მიზეზების გამო პალტოვმა რევიზია უკუ და ყოველივე აცნობა პეტერბურგში. ესლა ფინანსთა მინისტრს დაუდგენია; რადგანაც ტფილისის საკრედიტო საზოგადოების ხარალი (კუპონების მეორედ დასურდავებისა გამო) 57 თას მანათილდა და ამ საზოგადოებას-კი სათადარიგო თანხა მხოლოდ 29 ათასი მანათი და მამულები აქვს, რომლებიც დაგირავებულია სულ 370 ათას მანათად, ზემოხსენებულმა საზოგადოებამ ამ სათადარიგო თანხიდან უნდა შეავსოს 57,000 მან. ხარალიო. თუ საზოგადოებამ ამ სათადარიგო თანხიდანაც ვერ შეავსო ფული, დანარჩენი ხარალი უნდა შეავსონ ამ საზოგადოების გამგეობამ და ზედამხედველ კომიტეტის წევრთ, რადგანაც ისინი არიან დამნაშავენი ამ ხარალიშიო. თუ ზემოხსენებულ პირთაც ვერ შეიძლეს ხარალის შევსება, მაშინ ხარალი განაწილდეს ყველა მსესხებელზე, იმის მიხედვით, თუ ვის რამდენი აქვს გატანილი ფული.

* * * რკინის გზის მიმოსვლა ბაქო-სა და ტფილისს შუა ჯერ-ჯერობით ისევ შეჩერებულია. მატარებელი დადის ხოლო ტფილისსა და ევლახს შუა და სადგურ უჯარასა და ბაქოს შუა.

* * * 19 მაისს ავტოლაში ერთი უბედურება დატრიალდა. 12 წლის ყმაწვილი მტკვრიდან წყალს იღებდა, დაუსხლტა ფეხი, წყალში ჩავარდა და დაიბრძო.

* * * სოფ. სვირა (ქუთაისის მაზრა): ფილოქსერამ ამოავლო ჩვენში ვენახები. ღვინით გვეღვა აქამდე სული

ლი“. ჩვენ ვამბობდით: „სკოლის წლებადღეს ერთს კრებაზედ თავმჯდომარის ალაგი, წესდების ძალით, უნდა დაეკრებო მის ამხანაგს. ეს თანაშემწე იმერელი იყო და თან შარშანდელი მოწინააღმდეგე ოპოზიციის მეთაურისა. გამოცხადდა თუ არა, რომ თავმჯდომარის სკამზე მისი ამხანაგი უნდა დამჯდარიყო, ოპოზიციის უკმაყოფილება და ყვირილი შეიქმნა“. ამ საგანზედ ჩვენ წარმოვსთქვით ის, რაც სპიროთ მიგვაჩნდა და წარმოვსთქვით, რასაკვირველია, არა უსაბუთოდ.

„კვალის“ მემატიანემ უნდა იცოდეს, რომ ჩვენ არაოდეს არც ენა და არც კალამი წინ არ მიგვისწრებს. ამიტომ, ჩვენ არა გვჭირია და არც შეიძლება ისეთი გასაქირი დაგვადგეს, რომ ის, რაც ერთხელ გვითქვამს, გადავსთქვათ. აზრის შეუმცდარობაზედ ჩვენ არა-

და ახლა აღარ ვიცით, რით და როგორ უნდა ვიცხოვროთ. სიმინდი არც წინად მოდიოდა აქ ბლომად და არც ახლაა მისი იმედი. ამბოლოს დროს სიმინდი ძლიერ გაგვიძვირდა. ექვსი შაურის მაგიერ ფუთს სამოთხს აბაზადაც ვეღარ ვყიდულობთ. ფული რომ იყოს შოვნაც არ არის. ბევრი სხვა გასაქირი და უსამართლოება ტრიალებს ვიკრელებზედ, მაგრამ ვინ არის პატრონი, ამდენმა ჩივილმა და უსამართლობამაც ვერა გააწყო რა და ახლა ღმერთი თუ გააცემს პასუხს იმათ, ვ-ნც საწყალის კაცის დაჩაგვრას არ ერიდება.

* * * თელავი; 6 და 7 მაისს, საღამოს მეხუთე საათზედ აქ იყო საშინელი სეტყვა. დასეტყვა სოფლები: კურდღელაური, შალაური, კისისხევი, წინანდალი, ხოდაშენი, ვანთა. ბუშატი, აკურა, შილდა, ვარდსუბანი და თვით თელავი. თელავი და მის ახლო მდებარე კურდღელაური ორჯელვე ძალიან დასეტყვა, ზოგიერთი ვენახი სამემრისოდ-ც აღარ გამოდგება. საზოგადოდ სეტყვა კახეთში რამდენიმე წამით იცოდა ხოლომე და შეიღში რომ სეტყვა იყო, სრული ნახევარ საათი გასტანა. ჯერ უქრად იყო, მერე დასავლეთიდან აღმოსავლეთისკენ შეუბერა ქარმა, პატარა ხანს უკან ჩრდილოეთიდან სამხრეთისკენ დაუბერა და მერე კიდევ აღმოსავლეთიდან მოუარა. ასე შემოუარა ვაზს ვარშემო და ყველა მხრიდან ჩარეგვა. ნ-ს მოსული სეტყვა მსხვილ ბერძნულის თხილის ოდენა იყო. ქარი დასავლეთიდანა ჰქონდა. ბევრი ფანჯრის მინები ჩამტვრია; არც ერთი მინა არ გადურჩა გაუტეხავი, რომელსაც-კი მოხვდა. დღეს თორმეტი და ორი დღე არა ყოფილა დარი ამ მაისში. სამი დღეა, დღე და ღამე განუწყვეტელი წვიმა მოდის: ხან მოუხშირებს და ხან ჟუჟუნებს. ყოველგან წყალდიდობაა. პატრონად გამართული და გატანი-

ოდეს არა გვქონია პრეტენზია, მაგრამ რასაც-კი ვიტყვით, ან დავსწერთ, ფაქტიკურის მხრით—ეს რასაკვირველია, ყოველთვის ნამდვილი იქნება. ესლა მოვისმინოთ, როგორის კილოთი გვესაუბრება თამაში ავტორი ოპოზიციის ორგანიზის:

„სამწუხარო ის არის, როცა სხვა იარაღის უქონლობის გამო ამისთანა უკადრის გრანობას მიმართვენ ხოლმე „მეველესთან“ მწერლები და უსაბუთოდ ერთს ანუ რამდენსავე პირს, თვით გუნდს, სწამებენ მათა მტრობას, ერთსულ და ერთხორც მოძმეთა სიმძლილს“.

და, განსამტკიცებლად ოპოზიციის მეთაურთა უმანკოებისა, „კვალის“ მემატიანეს მოჰყავს შემდეგი გარემოება: ჩვენ ჩაყვარეთ სახანაურო სკოლა იმერელთ, ჩვენ დავაფაიეთ მთელ საქართველოსაგან სათაყვანებელი პოეტი, იმერეთში დაბადებული მოგვეციოთ ნება ცოტა იქვი შე-

ლი გუონები შეაყენა ავდარმ. როდისლა უნდა მოინახს სასიმინდეთ? სულ ნიაღვრები და ნიაღვრები! ქუჩები სავსეა წყლით.

* * * იქიდაძე; 9 მაისს. თელავის მოქალაქეს, მიხეილ ყაითაზოვს, რევოლვერი გაუვარდა, მოხვდა მარტხენა ძუძუს ზემოდ და რამდენისამე საათის შემდეგ სული დალია.

* * * ჩაბაია (გურია): სოფლის ყრილობამ გადაწყვიტა ეხლანდელი სასოფლო სკოლა გადაკეთებულ იქმნას ორ კლასიანად. ამას გარდა გარდასწყვიტა, რომ შესაფერი ქვეთარის შენობაც აავსოს და ამისათვის სთხოვოს დირექციას შემწეობა. დირექცია დაპირდა სოფელს 400 მანათს. ის ადგალი, საცა დღეს სკოლაა, პატარაა და სასურველია, რომ შესყიდულ იქმნას ახლო მახლო ადგილებიცა. უფრო სასურველია, რომ აქაურმა თავად-ახანაურობამ შესწიროს სოფელს სკოლისათვის მოსახერხებელი და შესაფერი ადგილ-მამული. სკოლა, ვგონებთ, იმათაც მცირე სარგებლობას არ მოუტანს. ახლად ამ სკოლაში დაინიშნა მასწავლებლად ლანჩხუთის სამრევლო სკოლის მასწავლებელი ავთ. იოსელიანი.

* * * გურას: შვიდს მაისს ჩვენში კინალმ უბედურება დატრიალდა: მეწიეთის „დაჩაში“ (ბასილეთის სამამასხლისოშია) გლეხს პავლე ლომათიძეს, რაც ტყის მცველის მიერ მიცემულ ბილეთში საყანე მიწის ზომა ჰქონდა აღნიშნული, იმაზედ მეტი დაეთოხნა. შეიტყო თუ არა ეს ამბავი ადგილობრავმა ტყის მცველმა ოქროპირ კალანდაძემ, მაშინვე რამდენისამე კაცით თავს დაესხა ლომათიძეს და ცოტა დავის შემდეგ ტყის მცველმა კალანდაძემ უბრძანა ხელ-ქვეითებს, ფოთლებიან ხის ტოტები დაეკაფათ და ზედ მეტს დათოხნის ყანაზედ დაეყარათ, რომ ნათესს არ ეხვირნა. გაჯავრებული

ვიტანოთ იმაზე, რომ მარტო ოპოზიციის საქმე ყოფილიყოს იმერელის სკოლაში ინსპექტორად დანიშნა. მაგრამ ესთქვით რომ ეს მართალი იმისი დიდ სულოვნობის წყალობით მოხდა, და „საქართველოსაგან სათაყვანებელი პოეტიც, იმერეთში დაბადებული, მათ დაფასეს“, მერე აქედან რა მცნების მოსახვეჭე მაგალითი იხატება?!

სკოლა გამოცდილს პედაგოგს ჩაბარეთ და სახელოვანი ქართველი პოეტი დაფასეთ! რა უცნაური ამბავი მომხდარა?! რა გასაოცარი გმირობა გამოვიჩინეთ! ამას ჩემობთ და ესა გაქვთ თქვენის უანგარობისა და მამულის ერთგულების საბუთად?!
 თუ მართალი გნებავსთ, თითონ ამ საბუთის წამოყენება ამტკიცებს ოპოზიციის სიმტკუნეს, თორემ აქ სატრიაზო და საკვირველი რა არის?!
 თქვენ იმას გაბრალებენ, რომ კრე-

ამაზედ ლომთათჳე მივარდა კალან-
დაძეს და შიგ სახეში დასჭრა წალ-
დით. ჭრილობა, როგორც ექიმების
შემოწმებით აღმოჩნდა, მსუბუქია.
დამნაშავე შეიპყრეს და გამოძიება
სწარმოებს.

* * ქვეა (ქვედა აქარა): ჩვენს შიგ-
სა და ბნელს დროში სხალტის ეკ-
კლეისა ორჯერ ჯამედ იყო გადაკე-
თებული; მაგრამ ბოლოს ჯამე მო-
შალეს და ეკკლეისა სუფთად შეინა-
ხეს. შიგ ბევრი მხატვრობა იყო,
მკირფასის ხელოვნებისა, ძველადვე,
ოქრო-ვარაყით ნახატი: ჯვარცმა,
მლოთისმშობლის ხატი და სხვ. ყვე-
ლა ეს ხატები ოსმალის დროს და-
ცული იყო; ახლა-კი ვიღაც-ვიღა-
ცებმა, ვგონებ ევროპიელთ წაიღეს.

* * კავკაზი: კავკავს ახლო, ესე 8
ვერსის მანძილზე, არის ახალ-შენი გე-
რმანელებისა. ამ ახალშენზე გადაკე-
დებულია ორი სოფელი ქისტებისა,
რომელთაც ქურდობის გამო ვინ იც-
ის რამდენი კაცი მოუკლეს ახალ-შე-
ნებლებმა. ამას წინად კიდევ ქისტებს
მოუკარათ გერმანელებსთვის ცხენე-
ბა. ექვი იმ ორ სოფელზე იქმნა მი-
ტანილი, სადაც ამ ჟამად მთავრო-
ბის განკარგულებით ეგზეკუცია ჩა-
ყენებული. ამას გარდა ხალხს იარა-
ღი აპყარეს სრულიად. ვიდრე ქის-
ტები ქურდებს არ გამოაჩენენ, ეგზე-
კუცია არ იქნება იქილამ გამოყვანი-
ლილი.

* * ჩვენს ვაზეთში გვექონდა მო-
სახელებული, რომ ტფილისის სამოსა-
მართლო პალატამ მიუსაჯა თავ-
აბახას—თიანეთის მამრის უფროსად
ნამყოფს—ყოველ ღირსების ახლა და
ტომასკის გუბერნიაში საუკუნოდ გა-
დასახლებოა. ხოლო ამ გადაწყვეტი-
ლების სისრულეში მოყვანამდე სა-
შოსამართლო პალატამ იკისრა შე-
ამდგომლობა უმაღლეს სენატთან
და სთხოვა ეპატებინათ თ. აფხა-
ზისათვის. უმაღლესმა სენატმა ეს
შუამდგომლობა არ შეიწყინარა, ხო-
ლო თავის მხრივ იკისრა, იშუამდ-
გომლოს ხელმწიფე იმპერატორთან,
რათა თ. აბახას ეპატიოს დანაშაუ-
ლით. „Кавказ“.

* * ვაზეთს „Н. О.“-ს შეუტყვი,
რომ ქალაქის საბჭოს ხმოსანთა რა-
მდენსამე ამომჩვეველს განზრახვა აქვთ
საგუბერნიო სამოქალაქოს საქმეთა
საკრებულოს თხოვნა მიართვან შესა-
ბამი ამერ-იმერობაზედ ლაპარაკი რა-
ტომ ასტეხეთო, ეს ცუდი საქმეო,
და თქვენ გვიპასუხებთ: ალექსი ქი-
ჩინაძეს და აკაკი წერეთელს პა-
ტივისა ვსცემთო! აბა ერთი დაფიქრ-
დით, ეს რა პასუხია? ვანა შეგწო-
მათ ვინმემ, რომ თქვენ ამ მოღვა-
წეთა სდევნითო და ამის გამო ვისა-
ყვედურეთ? „საიღამ სადაო, წმინდაო
საბაო“! იქნება ჩვენც არა ნაკლებ
პატივისა ვსცემთ ღირსიულს და მო-
საწონს მოღვაწეობას ბ-ნ სკოლის
ინსპექტორისას და არა ნაკლებ შევ-
ხარათ იმერეთში დაბადებულის, ჩვე-
ნის სათაყვანებელის პოეტის“ მუ-
ხას?!.

და ვფიქრობთ, ჩვენი პატივისცემა
და სიყვარული ხსენებულ მოღვაწე-
თა მიმართ ამ ჟამად ცოტა უფრო
დასაფასებელია და უანგარო, ვიდრე
ოპოზიციის წარმომადგენელთა, რა-
დგანაც ოპოზიციისა და ხსენებულნი
ოპოზიციის წარმომადგენელთა და იმა-

ხებ იმისა, რომ 16 მაისს მომხდარი
არჩევნები საბჭოს ხმოსანთა უკანო-
ნო იყო და ამიტომ გაუქმებულ იქ-
მნას და ახალი არჩევნები მოხდესო.

* * ბიქოსა და განჯის გუბერნიებში
კალია სულ გასწყვიტეს და მუშები
სახლებში იქმნენ დათხოვნილი. კა-
ლიას შესაძინევი ზარალი არა მიუტია-
რა ჯგვილებსათვის „Тиф. Лист.“

* * 20 მაისს არსენალის ქუჩაზე იგანე
ოსიფოვი დარჩო სოსიევის წაჩხუბება და და-
ნით დასჭრა. დაჭრილი სამკურნალოში
გაგზავნეს.

* * ამავე დღეს ალი იზმაილ-ოღლიმ ვარ-
დის უბანის ქუჩაზე ეტლი დაჯახა 2 წლის
ქალს ანნა კვებლაშვილს. დაშვებული ბავ-
შვი სამკურნალოში გაგზავნეს. დამნაშავე
პასუხის-გებაში მისცეს.

დაბაღ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

სვანეთი. ღრმა მოხუცებულები
ამბობენ, რომ ამ გვარი დიდ თოვ-
ლიანი ზამთარი არაოდეს არ გვახ-
სოვსო. აგერ 14 მაისია და ხეებს
ფოთოლი არ გამოუღია. ხენა თესვა
ძლიერ დაგვიანდა. ხალხს მომავლის
მოსავლის დაშეფხვების იმედი არა
აქვს, რადგან 15 აგვისტოდან ზოგი-
ერთ საზოგადოებაში ახალი თოვლია
მოსალოდნელი. ძლიერ შეწყუბუ-
ლია ხალხი: გრძელმა ზამთარმა სა-
ქანლის საკვები შემოლია, რის გა-
მოც პირუტყვი იხოცება; რაც ცო-
ცხალია იმასაც ძლიერს სული უდგია:
ხარს მუშაობა არ შეუძლია უღო-
ნობის გამო და ძროხას წველა არა
აქვს. ამას დაუმატეთ უფრო დიდი
უბედურება—ხალხს თავისთვის არა
აქვს საკმელი. ზოგიერთ სოფლებში
ნამდვილი სიმშლია. მთელს სვანეთ-
ში გასასყიდი ნამუშავარი არ იშო-
ვება, თუ ვინდ ბაჯალლო ოქროები
აძლიეთ. ამ მიზეზის გამო ხალხი
ასობით მიდის ლეჩხუმს სიმინდის სა-
ყიდლოთ და ტვირთით ეზიდება შინ.
მაგრამ რა უნდა მოუტანოს თავის
დამშეულ ჯალაბობას არაქათ გამო-
ლეულმა, საცოდავმა სვანმა ასის ვერ-
სის სიმორცხე და ისიც ათი-ათას
ფუტის მქონე მუშურის უღელ-ტეხი-
ლით, სადაც არა ერთი სვანი გამ-
ხდარა თოვლის ზეგვის მსხვერპლი!
ხალხი შეშფრებულია ლატფარის უღელ-

ვე ჰანგზედ გალობენ დღეს.
როდესაც კაცი თქენი თანა-
მგრძობელია, როდესაც თქვენი გა-
მა-ჯგვება იმისი გამარჯვებაც არის,
მაშინ ვერასფერ თქვენის სამართლიან-
ობის საბუთად მოსაყვანია ის გა-
რემოება, რომ ამისთანა თანამგრძო-
ბელს, ქირსა და ლხინში მოზიარე
მეგობარს არ უკეთებთ?! აბა, ვინ
არის გიჟი, რომ საუკეთესო მისთვის
იმედსა და ღონეს უარს-ჰყოფდეს ყო-
ვლად უაზრო მოტვივის გამო?! აქ
ხომ მოტვივიც სამარცხვინო და და-
საგამობი იქმნებოდა და თითონ აზრიც
მოქმედებისა სრულიად უგუნური?
მაშ, ამასთანა თქვენთვის საზარალო
საქმე რომ არ ჩაიდინეთ, იმას ტრა-
ბახობთ?!
მაგრამ გონიერებამ და პრინციპმა
არცმაშინ უნდა გიღალატოსთ, რო-
დესაც თქვენი მოწინააღმდეგენი ვერ
გიწყობენ ხმას ლე თქვენა და ის თქვენი
მოწინააღმდეგენი სხვა და სხვა ოპო-

ტიხილს, აცა, როდის მოგვხედავს
ღმერთი და თოვლს დადნო-
ხსო, რომ ლეჩხუმში საცხენო გზა
გაგვეხსნასო, მაგრამ მაგარი ის არის,
რომ აქ თოვლი არათუ დნება,
ემატება. მთელი აპრილი და ეს მაი-
სიც ადრით მიდის; სოფლად თოვლ-
ქყაბი მოდის და ლატფარსა და მის
მსგავს მთებზე ცა ბლომით აყრის
თოვლს. ხალხი ფიქრობს ლატფარზე
თოვლის გაჭრას, მაგრამ ზოგიერთთ
შიუძლებლად მიანიათ თოვლის სი-
დიდის გამო. მიუცილებელი საჭირო
კია ლატფარზე თოვლის გაჭრა,
რომ ცხენი გავიდეს, თორემ თავის
თავად ამ მთაზე იქნის-ს დამოკიდებულ
გაიხსნება და მანამდის ხომ თავისი
დაემატება ხალხსო.

დღეს ერთ ავადმყოფთან ვიყავი.
ავადმყოფს სხვათა შორის ნუგეში მი-
ვეცი, არაფერი გიჭირს-მეთქი. პასუ-
ხად აი რა მომიგო: ჩემი სიკვდილი
მადლია. ოჯახი სიმშლით მებოცე-
ბა. ეს ორი დღეა ჩემს სახლში არა-
ფერი გამომცხვარა. შეიდი ბავშვი
გვეყავს და იმათი ტირილი სიმშლის
გამო გულს მიწყლავს. ერთი რძა-
ლი ახლახან მომირჩა, უქმელობისა-
გამო დედას ძუძუ არა აქვს და ვა-
ჟიშვილი სიმშლით უკვდება; ამის
შემხედვარს არ მიჩვენია, რომ მო-
კვდე და მოვისვენო ამ ტანჯვა-მწუ-
ხარებისაგანო, და სხვა, და სხვა.

ამ მოხუც ავადმყოფის ჩვილიმა
ამდებინა კალამი და ვსწერ იმათ სა-
ცნობლად, ვინც მოვალეა შემწეო-
ბა აღმოუჩინოს ხალხს ამ გაჭირვების
დროს, რითაც-კი შეუძლია.

რამდენი ხანია სიტყვათაც და წე-
რითაც ვამბობთ, რომ სვანეთისათვის
დანიშნული ექიმი სვანეთშივე უნდა
იყოს და არა ლეჩხუმ-რაჭა-ქუთაისის-
ფოთს, მაგრამ ვინ გაიგონა სამართ-
ლიანი ჩვენი თხოვნა. აქ ხალხი უპა-
ტრონობით იხოცება და ჩვენი ექი-
მი-კი სხვაგან მკურნალობს! სხვა რომ
არა იყოს-რა, ხოლერა ხომ შარშან
სვანეთშიაც (ს. რასაში) იყო. თუ-
კი სხვაგან ემინიათ ხოლერის გაჩე-
ნისა, ვითომ აქ რა დაუშლის იმავე
წყუთ ხოლერას, რომ თავი იჩინოს!
ნუ თუ ცხადი არაა, რომ ექიმის აქ
ყოფნა მიუცილებელი საჭიროებაა?!
აქაური ბოქაული, აგერ ორი კვი-
რაა, სოფლებში დადის და ხა-
ლხს ეუბნება კარ-მიდამოს გაწმენ-
დას, ნამეტურ ნაკელის გატანას სო-
ფელს გარედ. საქმეს აქარებს აქ ნა-
კელი. უმისოდ სვანეთის გოხი აღგი-

რიდან ჰგალობთ. ამ შემთხვევაშიც
არ ვარგა და გასაკიცხავია ისეთის
სამარცხვინო იარაღის ხმარება, როგო-
რიც იმ ხსენებულს კრებზედ იხმარა
ოპოზიციამ.
ესლა საბუთიც მოისმინეთ, რომ
ის, რაც დაგაბრალეთ, შეურყვევლი
ქეშმარიტება იყო და არა ჩვენი ფანტა-
ზია.
უთუოდ გემხსოვებოთ, რომ კრება
გაყოფილი იყო ორ ნაწილად. ცხადია,
ერთი ნაწილი კრებისა, რომელსაც
ეკუთვნოდა თავმჯდომარის ამხანაგი,
არ შექმნიდა ყვირილს და წინააღმდე-
გობას თავის პარტიის კაცის შესახებ.
მაშ ინიციატივა ამ სკანდალისა
მთლად ეკუთვნის ოპოზიციას და არა
მეორე მხარეს. ეს ერთი.
მეორე. ჩვენ თითონ გავიგონეთ,
კრებაში სწორედ იმის პროტესტი
იყო გამოცხადებული, რომ თავმჯდო-
მარის ამხანაგი იმერელი არისო და
ჩვენთან, ერთად რასაკვირველია,

ლო მოსავალს არ იძლევა და ამი-
ტომ ეზარება ხალხს მისი უსარგებ-
ლოდ გადაყრა.

წერილი კახეთიდან

17 მაისს

„უბედურს ქვა აღმართშიაც მოე-
წვია“. სწორედ ასეა ჩვენის კახე-
თის საქმე. ბედმა შიშლილობა არ გვა-
კმარა. 6 და 7 მაისს მოვიდა საშინელი
სეტყვა და ზოგიერთ სოფლის ვენა-
ხები ისე დასეტყვა, იქნება, მეორე
წლისათვისაც არ ივარგოს. მერე რა
დროს? როცა ვენახების შემუშავება
ვათავებულები იყო, გაფურჩინისა და
დაკრეფის მეტი არა უნდოდა-რა. წა-
ვიდა, დაიკარგა მთელი ექვსი თვის
მუშაობა! ყველაზე მომეტებულად და-
ისეტყვა კურდღელთაური.

შვილიდამ თხუთმეტამდე განუწყვე-
ტილად წვიმდა. 8, 9 და 10 დიდი
წვიმები იყო მთაში. ამ წვიმებმა გა-
ავსეს ხეები წყლითა. ახლა წყალი
გაგვიხდა მტრად. ვარდის უბნის ხე-
ვა ორი ბავშვი დაარჩო: ერთი რვისა
და მეორე თორმეტის წლისა. თურ-
ღომ ორი წისკელი მოგლიჯა და
ერთ წისკელთან ზეღელიც, რომელ-
შიაც სამოც-ოთხმოცი კოდი ჰური
იყო, ელოდდა კარგ ფასში გაყიდ-
ვას. იგივე თურღო გადავარდა ახა-
ტელზედ და ბევრის სხლი და ვე-
ნახი დაახარა. სოფლიდამ დაეშვა
მინდორზედ და მრავალი მიწები გა-
აფუქა. მხად მოსული ქირახული
ზოგან წალეკა, ზოგი ნიდაგვიანად
თან წაიღო. კისისხევის ხევა უარესი
დღე დააყენა მინდვრებსა. აგრეთვე
ზემო-ხოდაშნისამ, ქვემო-ხოდაშნისამ,
შალაურისამ, მუკუზანისამ და ოც-
და-ხუთმა სხვადა. ვინ ჩამოსთვლის
ყველა უბედურებას, რაც ამ წყალ-
დილობამ მიაყენა ხალხს, როგორც
ალახან გაღმა, ისე გამოღმა. ბევრს,
ძალიან ბევრს დააკრეფინა გულსე-
ლი*).

თელავს ორი გზა აქვს: ერთი და-
სავლეთით და მეორე აღმოსავლეთით,
ორივე გზა შეუკრა წყალმა. ველარ-
ცარა ვინ მიდიოდა თელავიდან და
ვერცარა ვინ მოდიოდა თელავში.
ბევრნი დარჩნენ სამი დღე-ღამე

* ხეების მოვარდნა და მათგან ზარალი
პირველი არ არის. ეს გარემოება იქნობამ-
დის საყურადღებოა, რომ ცალკე წერილთ
გადაცემამ ამ საგანთან მკითხველთა.

გაიგონა იქ დამსწრე საზოგადოებამ.
მაგრამ ოპოზიციის მეთაურთა არ
დაჰკმეს ასეთი სამარცხვინო საქციელი
თავის პარტიის! რატომ? ვისაც პარ-
ტიის დისციპლინა ესმის, იმას ესეც
უნდა გაეგებოდეს, რომ ამისთანა
ხა მძიმე შეცოდების უპროტეს-
ტად დაგდება პარტიის მეთა-
ურთაგან შეუძლებელია, თუ-კი
თითონ ეს ვაქტორებიც არ არიან
თანაზიარნი და მონაწილენი წარმო-
თქმულის აზრისა. პასუხის გება ამ
შემთხვევაში ეკუთნის ძთლად პარ-
ტიის წინამძღოლთა.

ჩვენ არ გვინდოდა ამისი თქმა, მა-
გრამ, რადგანაც ერთობ დიდისა და
მომაკვდინებელის ცოდვის ჩადენას
გვაბრალდებენ—გვაბრალდებენ, რომ
ძმათა შორის მტრობა და სიძულელი
გვსურს ჩამოვადოთ—ამიტომ უნდა
გამოვაცხადოთ შემდეგი: თითონ ოპ-
ოზიციის მეთაურნი ჰქდაგებდენ,
რომ იმერელის გარევა ჩვენს საქმე-

ულდგილო ადგილს, ხელ-ფეხ შეეკრე-
ლნი უგზოობით. ფოსტამაც შეს-
წყვიტა მსვლელთა გზა-ქუჩა-ბაზარ-
ჩვენის ფოსტის სიქმე ხანგრძლივად უკუ-
ღმართი იქნება სწორედ ეს უკუ-
ღმართი შეიქმნა. აქნობამდის თელა-
ვის ფოსტა სიღნაღს მიჰქონდათ და
იქილამ ტფილისში. ახლა, სიღნაღის
გზაზედ იორმა ხიდი მოგლიჯა. თელა-
ვის ფოსტა სიღნაღიდან მიდის ლი-
გოდანს, იქილამ ბელაქანს, ზაქათა-
ლოს, კას, ნუხს, აქედან მოუხეგეს
განჯისაკენ და რკინის გზით მეშვიდე,
მერვე დღეს ტფილისში ჩავა. ამავე
გზით ამოვა თელავში. მაინც გვეზა-
რებოდა ქვეყნის ცხოვრების თვალ-
ყურის დევნება და გარემოებამაც ხე-
ლი შევივიწყო. „პაპავე, გიყვარდა გუ-
თანი, დაწვე და სულ იძინეო“. არ
გეგონოთ, მკითხველო, თელავიდან
ტფილისისაკენ სხვა გზა არ იყოს.
არის, ბატონო, არის გომბორის გზა.
ეს გზაც ფოსტის გზა ვახლავთ, მხო-
ლოდ ამ გზით ფოსტა არ დააქვთ,
თუმცა ყოველს სადგურში გა-
მოკიდებულია განცხადება, რომელ-
შიაც აღნიშნულია დღეები, საათები,
როდის უნდა გამოიაროს აქ ფოსტა-
მა. თქვენ ეს ამბავი ტყუილი გეგო-
ნებით, თუ არ მოგახსენეთ, რომ მთა-
ვრობისაგან გადაწყვეტილი იყო,
ფოსტა გომბორის გზით ეტარებინათ
და განკარგულებაც უქვე მომხდარი
იყო, როცა გამოჩნდა მცირე დაბრ-
კოლება. ეს დაბრკოლება ვახლავთ
უჩაფრობა. გომბორის გზაზედ სამს
სადგურზედ ჩაფრები არ არიან და
რადგანაც უღარაჯოდ ფოსტის ტარ-
რება არ შეიძლებოდა, ამიტომ, აგერ
წელიწადზედ მეტაა, ჯერ ხნობით
გადასდეს ამ გზით ტარება. ესლ
სიღნაღის გზაზედ ჩაფრები ტყუილად
არიან. რა კარგი იქნებოდა, რომ
დროებით ექვსი კაცი გადმოეყვანათ
და ორ-ოლი დაეროგებინათ უჯარ-
მის, გომბორის და თეთრწყლების სა-
დგურებისათვის. მაშინ სიღნაღის ფო-
სტაც თელავზედ ივლიდა და საქმე
წაიღა დატრიალდებოდა.

თელავიდან ტფილისში ყოველ
დღე ორი დილითიანი დადის. ერთი
მამულოვისა და მეორე ოსკანოვისა.
ორივენი დიდი პატივის მცემელნი
არიან საზოგადოებისა. ორივემ დი-
დი სიკეთე უყვეს თელავს. დღესაც
ივნივე თანხმანი არიან, უსასყიდ-
ლოდ ატარონ ფოსტა. ერთს ამათ-
განს, ოსკანოვს, მთავრობამ ნება
დაჭრთო კიდევ ფოსტა ეტარებინა,
ეში არ შეიძლებოა. რა გავგიჟირდა
ასეთი, იმერელი რომ არ ამოვიჩინო-
თო. ეს გავიგონეთ ჩვენ ისეთ პა-
ტივისაცემ კაცთაგან, რომელთა სიმა-
რთლებზედ არა გვაქვს უფლება რაი-
მე იქვი ვიჭონოთ.

რასაკვირველია, ასეთი ბრალდება
მძიმეა, მაგრამ არა ნაკლებ მსუაუქია
ის ბრალდებაც, რომ ჩვენ ვითომ
მტრობასა და სიძულელის ვაჭსავდეთ
მოძქეთა შორის!

ერთი ეს ვიგობრძანეთ, რა ასეთი
სასიხარულო და სანუგეშო მოვლი-
ნება იყო იმ დამინდელი ამბავი, რომ
აღგვეჩვენა, თუ მართლა არ მომზ-
დარიყო ეს ყოვლად სამწუხარო შე-
მთხვევა?!
ბოროტის თესვა არაოდეს არ ყო-
ფილა ჩვენი ხელობა და საზოგადო-
ების არევა და აშუაოთება ჩვენ სრუ-
ლიად სარგებლობას არ მოგვიტანა,
არც საქვეყნო ინტერესების მხიობა,
არც საკუთრად, კერძოდ.

მაგრამ ჩვენი დაუდევრობით აქ-
ნობამდის ისე ვერ მოვაწყვეთ საქმე,
რომ სიტყვა საქმედ გარდაგვექცივნა.

ეტყობა, იქნობამდის არ მივსულვართ,
რომ ყოველ დღე ფოსტის მიღება
საქარობად გარდაგვექციოდეს. მოგე-
ხსენებათ, ყოველ დღე ფოსტის მი-
ღება რა ნაირად შეგებრძობებოდა
ჩვენს საყვარელს და სულის ჩამდგ-
მელს ჭორიკანობას, იქნება ნახევრად
მოქაპოვიდეს ჩვენში სურვილი ჭორ-
ბისა. ჩვენ, როგორც შორს მხედველნი,
ამას წინააღმდეგობადობდით ამიტომ სა-
მართლიანად მოვიქცეთ, რომ დიდმა
თუ პატარამ თითიც არ გაეძარით
ყოველ დღე ფოსტის მიღებისათვის.
ახლა კიდევ გავიგეთ, რომ ჩვენი ფო-
სტის ტფილისიდან ბაქო-ტფილისის
რკინის გზის ოცდა მესამე საღმურ-
ზედ მიდის, სულ ცათა ფრენას მო-
ვეწივნით. თუ არ გავგზარბობადა,
ასეც არ მოხდებოდა.

ეს! ფოსტის ჯანი გაჭარღეს, ნე-
ტავი სიღბლის ხიდი მალე გაკეთონ,
რომ ტფილისიდან ფქვილი მოვიტა-
ნოთ. ურმები გომბორის გზას ერი-
დებიან რე მომეტებულად ჩალაუბან-
ზედ დადიან. აგერ მერვე დღეა, პუ-
რი წამოუღიათ ტფილისიდან და ჯე-
რაც არ მოსულა. თელავი სასვე
სოფლებია. საიდან გინდათ, არ
იყოს მოსული ფქვილის სასყიდლად
გაღბნი და ბაზარში ერთი მუჭა ფქვი-
ლი არ იშოვება. დღეს მოველით
ოცდა თორმეტს ურემს ოსკანოვის
ფქვილს, მაგრამ რას ვახდებთ! ვეო-
ნებს, სადამომდე გაიყაროს. ნეტავი,
კიდევ მალე მოგვაშველონ პური.
ძალიან გაჭირდა საქმე, ხუთი დღე
თელავში ფქვილი აღარ არის. დღეს
ზოგ მებურებსაც გამოელიათ. პუ-
რის ცხოვას ვეღარ ასწროებენ. იქამ-
დის მივიდა საქმე, რომ მებურებს
ოცობათ და ორმოცობათ შეყრილან
სოფლები და ქალაქებში, უცდი-
ან პურის გამოცხოვასა. უნდა ჰხანოთ,
რა ნაირი ხელში გლეჯა ცხელ-ცხე-
ლის პურისა. დილას კურდღელაურე-
ლებს ჩხუბი მოუვიდათ, დედაკაცისა-
გან, რომელსაც მოეტანა პური გა-
სასყიდად (ახლო სოფელი დედაკა-
ცები თვითთა ფუთობით ყიდულობენ
ფქვილს, აცხობენ და მოაქვთ გასა-
სყიდად, თითო ოროლა პურსა ჰრჩე-
ბიან), არა მეუნდა ვიყიდა, არა მეო,
პირველს საათზედ შუადღის შემდეგ
თოთხმეტე კაცმა დავიარეთ მებურე-
ები და აღმოჩნდა, რომ მარტო
ორსლა აქვთ ცოტ-ცოტა ფქვილი და

ისიც პირველ ხარისხისა; დაბალის
ხარისხის პური არა აქვთ. სხვა მე-
პურეებს სულ არა აქვთ.

ყვარლიდამ მოსული ურემბ-
უც-
დიან ფქვილს. გუშინ ენისლელი
ურემბი ვაბრუნდნენ ცარელები. არ
იციან, რა ჰქნან და როგორ უშვე-
ლონ თავსა.

საკვირველია, რატომ აქნობამდის
ტფილისში ერთი ათი-ხუთმეტე კა-
ცის გუნდი არ შესდგა, რომ რო-
გორმე ეშველათ ხალხისთვის. სხვა
არა იყოს რა, გასაყიდი პური მინც
მოეწვდიათ. ისევ დემრთმან დალო-
ცოს ჩვენი თელაველები. აქამდის მ-
მულოვი და ოსკანოვი ეზიდებოდნენ
პურსა, მაგრამ რაკი ესენი ვერ
აუვიდნენ ხალხის მოთხოვნილებას,
ახლა აქათის კაცისაგან შემდგარა წრე,
რომ ოც-ორმოც თუმანს ჩამოსულან
და დღესვე გაუზახნიათ დებეზა ბ ნ
ბაინდუროვისათვის, 1800 ფუთი ფქვი-
ლი გამოგზავნეთ. იმედია, პ. ტვე-
მული ბაინდუროვი არ დავიგავს
შრომას და რაც შეიძლება იფედ
და მალე გამოგზავნის პურსა. ქვეშა-
რატად, დიდის მადლობის ღირსნი
არაიან ყველანი, ვინც ამ გაჭირვების
დროს რაიმე ხელი გაუშართა ხა-
ლხსა. მამულოვის, ოსკანოვის და ამ
ათის კაცის მაგალითს რომ სხვებმაც
წაბაძონ, ძალიან სამადლოებელს და
დაუვიწყარ საქმეს გააკეთებენ.

თუ არ ბევრს, ცოტას არ შეუძ-
ლიან სძლიოს ამისთანა დიდს საქმესა,
დღეში ათასი ფუთი გაიყიდება, რომ
იყოს. ძნელია ათას ფუთის ორისა და
სამის კაცისაგან გაძლოდა ყოველ
დღე. ამიტომ საქირთა, ბევრმა მიიღოს
შონაწილეობა.

ნადიკრული

მოცნის ისტორიიდა

ერთი ახირებული მკურნალი ამ-
ტკიცებს, რომ კოცნა ძლიერ მიე-
ნებელი ჩვეულებაა და უკეთესი იქ-
ნება ხალხი კოცნას გადაეჩვიოსო.
ამერიკაში ერთი საზოგადოებაც და-
არსდა, რომელიც კოცნას უარ-ჰყოფს.
ამ საზოგადოებას განზრახვა აქვს,
პარლამენტს წარუდგინოს პროექტი,
რომლის ძალითაც კოცნა აკრძალულ
იქნასო. რასაკვირველია, ძნელია
სთქვას კაცმა, დაამტკიცებს. პარლა-
მენტი ამ პროექტს თუ არა, მაგრამ
რომ დაამტკიცოს კადეც, რა გამო-
ცა ამ დამტკიცებისაგან? ექვი არ

თოპა და ბასი მეტია... სწორედ ამ
მიზეზის გამო არ გვიწოდდა კვალის-
თვის ბასუბი მივგეცა. ვფიქრობდით:
საზოგადოებამ ხომ კარგად იცის,
რაც იყო, რაც მოხდა და ეს ნუგე-
ში ჩვენ სრულიად გვეკმაყოფილებ-
და.

ასეთმა ჩვენმა საქციელმა ოპპოზი-
ციის ორგანოს მწერლები ერთობ
წახალისა და კიდევ და კიდევ გამო-
ანავარდა ჩვენდა წინააღმდეგ.

„კვალის“ იგივე უჩინარი მემატ-
ანე აუწყებს თავის მკითხველებს შე-
სახებ ჩვენის წერილისა სახელმძღვა-
ნელოებზედ, რომ „მეველე ჩვენს გა-
ნათლებულ ახალგაზღობას ჰკიცხავ-
სო“. ვისთვის და რისთვის არის გა-
დასხვაფერებული ჩვენი აზრი და
სიტყვა, არ გვესმის? სად არის
ჩვენს წერილში ახალ-გაზღობის
გაკაცება? ან რა „კვალის“ გამო-
სარჩლება და ვეჭილობა სჭირია
ჩვენს ახალ-გაზღობას?! ამ ნაირის

არის, რომ კანონი თავისთვის იქმნე-
ბა, კოცნა თავისთვის. არა ერთხელ
აუკრძალავთ კოცნა. არც ის არის
ახალი ამბავი, რომ კოცნა მანებე-
ლიაო. ამას ამტკიცებდნენ ძველი
მკურნალებიც, მაგრამ ყოველთვის
ყოფილან და იქმნებიან გმირთა გმირ-
ნი ახალ-გაზღობა კაცები და ტურფა
უშიშარი ქალები, რომელნიც ვითომ
და ვნების გამო კოცნას არ ერიდე-
ბიან. როცა კაცს ბედნიერი შემთ-
ხვევა აქვს ლაპაზ ქალს ლამაზი ტუ-
ჩები დაუკონოს, მოდი და მაშინ
სასანიტარო საქმეზედ იფიქრე! ვისა
სცალიან მაშინ ჰაგიენისთვის?

თუ მკითხველი არ გაგაწყარება,
ცოტაოდნენ ცნობებს მოგახსენებთ
კოცნის ისტორიიდა. კოცნის ის-
ტორიაც ინტერესს არ არის მოკლე-
ბული. როდის მოხდა პირველი კოც-
ნა? ამას, რასაკვირველია, ვერც ერ-
თი პატივცემული ისტორიკოსი და
არხეოლოგი ვერ გვეტყვის. მაგრამ,
ამ ეპიკურ-კოცნა ყველა ხალხს
არა აქვს ჩვეულებად მიღებული და
ეს გარემოება, დარწმუნის აზრით, იმას
ამტკიცებს, რომ კოცნა ისეთივე უნე-
ბური ნიშანი არ არის ადამიანის
გრძობისა, როგორც მაგალითად, სი-
ცილი ან ცრემლი, არამედ კოცნა
მხოლოდ ჩვეულებაა. მართლაც და
პატარა ბავშვებს ორ წლამდე კოც-
ნა არ უყვართ და მხოლოდ შემდეგ
ისწავლიან ხოლმე. დიდ ოკეანეს კუნ-
ძულების მარონისა, ტატიისა, ჰავაუს
მცხოვრებთ და ავსტრალიის მკვიდრ
მცხოვრებთ კოცნა სრულიად არ
იციან. კოცნა ჩვეულებად არა აქვთ
აგრეთვე ამერიკის ესკიმოსებსა. კოც-
ნას სრულიად უარყოფენ აგრეთვე
მარკეზის კუნძულის მცხოვრებნი,
ცინიორდ რიღმა ერთს ზანგის გასა-
თხოვარს ქალს აკოცა, ქალი საშინ-
ლად შეშინდა, რადგანაც სრულიად
არ იცოდა, კოცნა რა იყო. ტელიო-
რი ამტკიცებს, რომ ლაპლანდიის
ქალებს კოცნა საშინლად ეგავრება-
თო. ამას გარდა კოცნა არ იცის
ისეთმა ხალხმა, რომელსაც ჩვეულებ-
ბადა აქვთ ტურების გახვრეტა და
ტურებში ძვლების გაყრა, როგორც
იქვეიან ბერინგის ზღვის ნაპირისა,
ბრაზილიისა და სამხრეთ ამერიკის
მცხოვრებნი.

სხვა და სხვა ხალხში კოცნა სხვა
და სხვა გვარად იციან, აღმოსავლე-
თის მცხოვრებთ ჩვეულებათა აქვთ,
დიდაკობას ტანთსაცმელზედ ჰყო-
ნიან. ეგვიპტელები პატივის ცემის

ლიტერატურის ზნით, დაგვერწმუ-
ნეთ, ვერავის ვერ აზარალებთ, თუ
არ თქვენს თავსვე! ნეტავ ვისთან გა-
დადხარათ მალაქს! განათლებული
ახალგაზღობაც ხომ ის ნაძირალა-
ნი არა გგონიათ, რომელნიც ქვე-
რივით იმას ამოიძახებენ ხოლმე, რა-
საც ჩასძახებენ. განათლებული ახალ-
გაზღობა ჩვენც კარგად ვეცნობს და
თქვენცა. იმასთან ოინები არ გამო-
დგება.

აკაცის „ცალკე პასუხზე“ რაღა
ვსთქვათ? პოეტი წინააღმდეგ აცხადებს,
რომ პასუხს აღარ გავცემ არავის,
რაც უნდა გვიწერონო.

ესლა გვიჩივთ ერთი, რა უნდა
ვქნათ? თუ გაჩემდით და ბრალდე-
ბა არ უკუ ვაქციეთ, მაშინ გამოდის
რომ ამ მიხუტებულობის დროს ან
მეჭორობა დაგვიწყია, ან ყურს დაგ-
ველობა? და თუ პასუხი გავცეით,
მაშინ ხომ თავიანობის ნაკლებობა
დაგვეწყამება? ძნელია ასეთი მდგომარე-
ობა!

ნიშნად ჰკოცნიან ხოლმე თავის ხელსა
და მერე ხელს თავზედ იდებენ. სპარსე-
ლები პატივისცემის ნიშნად ჰკოცნიან
მიწასა, ფეხებსა და იმ ადგილს,
სადაც ფეხ ედგა პატივისცემის კაცსა.
არ ბები ერთმანეთს ჰკოცნიან ლოყა-
ში და მერე თავის ხელს იკოცნიან.
ჰამისინიოსა და ჩინეთის მცხოვრებნი
კეთილშობილთა წინ მიწას ჰკოცნიან.
ოსმალელები ერთმანეთს რომ შეხვდებიან
მხრებში ჰკოცნიან და როცა შორდე-
ბიან—მუხლში. მაგრამ ყველაზედ
ძლიერ კოცნა ჰყვარებთ პოლონე-
ლებს.

კოცნა, რასაკვირველია, ძლიერ
ადრეა შემოდებული, წერაზედაც ად-
რე და, იქნება, ლაპარაკზედაც-კი.
უწინდელ დროში ინდოელი მზის
ამოსვლის დროს დედამწაზედ პირველ
ემბობოდნენ, ხელებს ტურებზედ იდებ-
დნენ ხოლმე. ძველს ალექსანდრე
ხშირად არის კოცნა მოხსენებელია
ებრაელთა მწერალნი სამ გვარს კო-
ცნას აქებენ. კოცნა: ა) პატივის ცემის
ნიშნად. სამუილომა აკოცა ახალ ნაკუ-
რთხს მეფეს საუღლსა. ბ) კოცნა მისალ-
მების ნიშნად. მოემ აკოცა თავის ძმას
აარონს როცა გზაში შეხვდა. გ) კოცნა
გამომშვიდობის დროს. რუფმა და-
ჰკოცნა თავისი რძალი, როცა ესა-
ლმებოდა. ბერძნების ისტორიაშიც
ხშირად შეხვდებით კოცნას. ჰომე-
როსი სწერს, რომ იტაკის მეფემ ული-
სმა ნოყიერი დედაწიწა დაჰკოცნაო.
ეგვიპტელებიც აკოცა დედამწაზედ, რო-
ცა სამშობლოში დაბრუნდა. ივანო-
ნა კოცნიოთ ამშვიდებს ექვიანს
დემრთს ზევსსა. რომაელთა, უეჭე-
ლია, კოცნა ბერძნებისაგან ისწავლეს.
პლინი ამტკიცებს, რომ კოცნა ძლი-
ერ ძველი ჩვეულებააო. ტროის გა-
ნადგურების შემდეგ, ტროის მამაკა-
ცები ძლიერ იყვნენ გაჯავრებულნი
და ცოლები კოცნიოთ ამშვიდებდნენ
თურმე თავიანთ ქმრებსა. ისტორიკოსი
პლინი ამბობს, რომ რომულის მე-
ფობის დროს რომაელი ქმრები თავ-
ვის ცოლებს ტურებში ჰკოცნიდნენ
და ამით უნდა გავვით ხოლმე ცო-
ლებს, ღვინო ხომ არა დაუღვინათო. შე-
მდეგ რომაელთა შორის კოცნა ისე-
გახშირდა, რომ იძულებული იქმნენ
კოცნა კანონით აეკრძალათ. უწინ-
დელ დროს ქრისტიანები ერთმანეთს
სა ჰკოცნიდნენ ძმობისა და ერთო-
ბის ნიშნად.

ჰაბებმა მოიკონეს ფეხის კოცნა
მარჩილების ნიშნად (ჰაბმა ვალენ-
ტინ პირველმა 827 წელს). უწინ

გერმანიაშიც იცოდნენ კოცნა. იყო
ერთ გვაზი ფული კოცნისა. ეს ფუ-
ლი მოსკრა ჰეგელმა. კოცნის ცოლი
ანნა საქონისა. ჰეგელმა. კოცნის
ჰერცოგი ცოლს გაეყარა, თითონ
მეორე ცოლად მარგარიტა ბრაუნ-
შვეისა შეერთო და პირველი ცოლი
ანნა მონასტერში გაგზავნა 1593
წელს. ამ სასჯელის ნიშნად ჰერცოგ-
მა ახალი ფული მოსკრა. ერთს მხა-
რეს ფულზედ დახატული იყო მო-
ხვეული კაცი და ქალი და ერთმა-
ნეთს ჰკოცნიდნენ. ქვეშეწერია: „რო-
გორ ჰკოცნიე ერთმანეთს“ მეორე
მხარეს დახატული იყო პირ-პადე ჩა-
მოფარებული მოლოზანი და ქვეშე-
წერია: „ვინ მაკოცებს მე, საცოდავს
მოლოზანსა.“

კოცნის შესახებ უწინ რამდენიმე
კანონი იყო დაწესებული. იმპერა-
ტორმა კონსტანტინემ რომში კანო-
ნი გამოცა, რომლის ძალითაც თუ
დანიშნულთ ერთმანეთისთვის უკო-
ცნიათ და ქორწინებამდე ერთი მათ-
განი გარდაიცვალა, მეორეს სარ-
ჩო-საქონებელის ნახევარი გარდა-
ცვლილის ნათესავს ეკუთვნოდა.
თუ გათხოვილმა ქალმა თავის
ქმრის გარდა სხვას აკოცნი-
ნა, მზითვეი წაერთმეოდა. უწინ-
დელ იურისტებს დიდი კამათობა
ჰქონდათ შესახებ იმისა, გასათხოვარმა
ქალმა თუ ვისმეს აკოცინა, შეუძ-
ლიან თუ არა მერე სხვზედ გათხო-
ვდესო. ცენზორმა კოტანმა კანონი
გამოსცა, რომლის ძალითაც ქმარს
უფლება არა ჰქონდა თავის ცოლის-
სვის ყმაწვილებთან ეკოცნა. ამ კან-
ონის დარღვევისთვის მანილი სამსა-
ხურიდგან დაითხოვეს. საფრანგეთ-
შიაც იყო რამდენიმე კანონი კოც-
ნის შესახებ. „მარსელის ისტორია-
ში“ რუსლე სწერს: ნიშნობის დროს
დანიშნულ ქალმა უნდა აკოცოს
თავის საქმროს, საქმრო-კი მოვალეა
ამ კოცნაში დანიშნულს ბეჭედი მი-
სცეს“. მარსელის ვაკონტმა ფუქსმა
თავის დანიშნულს ერთს კოცნაში
დიდი ადგილი აჩუქა რამდენსამე
სოფლით.

ხან-და ხან კოცნა ძლიერ ძვირად
გაყიდულა. ბანკირმა სოლომონ გე-
ინემ ერთს არტისტს ქალს ანტუანეტა
ლებრენს ათასი მარკა მისცა. ნიუ-
იორკში საქველმოქმედო საქმისთვის
ერთი ლამაზი ქალი ლედი დადღეი
ფულს აგროვებდა. ბევრს ძლიდარს
კაცს აკოცინა და ბევრი ათასი დო-

ტორისა, ჩაწერილი ერთს ალბომში.
ვილჰელმ I ამბობს: „სიცოცხლე ჩე-
მი ეკუთვნის სამშობლოს, სული—
დემრთს, გული—ქალს და პატიოსნე-
ბა-კი—თითონ მეო.“

ამ მშვენიერის სიტყვებიდგან ჩვენ
ვიღებთ მხოლოდ უკანასკნელს აზრს
და ვიტყვით: ყველაფრის თავაზი შე-
გვიძლია, გარდა სიპართლისა, და
პოეტის ბრალდებას, რომ ჩვენ ვსცდე-
ბით და არა თითონ ის, ვერ ვეთან-
ხმებით.

საზოგადოდ რომ ვსთქვათ, წელს
ჩვენ როგორღაც დუშაში არ მოგე-
დის. ოპპოზიციის წარმომადგენელნი,
თურმე ნუ იტყვიოთ, სულ ობოლი
მარგალიტის სიტყვებსა ჰფენენ, მაგ-
რამ ჩვენ-კი უკუღმართად გვესმის?!
მე-კა ასე მგონია, ეს სულ ყხლან-
დელ წყეულის სეზონის ბრალია,
რომელსაც შეუძლარათ შეგვიძლია
„გადათქმის სეზონი“ ვუწოდოთ.

მეფელი

ლარი შეკრება. მაგრამ სულ ძვირად გაყიდული კოცნა-კი, რასაკვირველია, საიდუმლოდა ხდება ხოლმე და მკითხველთ ვერას ვაუწყებთ.

დასასრულ, ერთს ახირებულს ჩვეულებასაც გვიამბობთ.

რუმინის ქალაქ გალმაგონში, სადაც 1,200 მცხოვრებია, ყოველ წლივ „კოცნის იარაღი“ იმართება ხოლმე. იარაღს მოდინ სოფლებიდან ახლად გათხრილი, მორთულნი ახლავხდა ქალები. ხელში ღვინით სავსე დოკები უჭირავთ, ვინც კაცი შეხვდებათ, აკოცებენ, ღვინოს დააღვინებენ და კოცნაში ფულს ართმევენ. თუ კაცმა ქალს არ აკოცინა, ეს ქალისთვის დიდი შეურაცხყოფაა. ეს დღე სწორედ კოცნის დღეა. ქალები კოცნიან კაცებს ნაცნობსა და უცნობს ქუჩაში, სახლში, ერთის სიტყვით სკოლა-კი კაცი შეხვდებათ. რად შემთხვევით ეს ახირებული ჩვეულება, სწორედ არავინ იცის.

1 მ. ა. კორაშვილი 50 გ., მ. მინსოვაი 40 გ., ს. არაქლოვაი 1 მ., გ. სხარტაძე 1 მ., ს. ბუკია 1 მ., დ. ყორაშვილი 50 გ., მ. მ. 50 გ., ლეიცი 1 მ., მ. მ. 50 გ., ს. მისკინაია 1 მ., ს. სარაია 1 მ., კეშაშვილი 1 მ., მ. მ. 50 გ., ს. ხარაშვილი 50 გ., გ. კორაშვილი 50 გ., ვალდუნი 1 მ., თ. მურაშვილი 1 მ., ნ. გოგინაია 15 გ., მ. მ. 1 მ., კ. ჭავჭავაძე 1 მ., გულაშვილი 1 მ., ს. ცაგარეაშვილი 60 გ., თ. რატანი 15 გ., მ. გუგუნიანი 25 გ. ნოქრები: გრიგოლ მიქელაძისა და იოსებ გველეხიანი

განცხადებანი

ამხანაგობა „**ტივიანა**“ ლიზოლინი

სულისსუნის მომსპობი წამალი

ნება-დართულია პეტერბურგის ექიმთა გამგეობისაგან. ისყიდება ყველა საუკეთესო აფთიქის მაღაზიებში, ბლომად დაკვეთა შეიძლება

ბეტერბურგის სატექნიკო ქიმიურ ლაბორატორიისაგან

С.-П.-В. площ. Александринск. театра, 9.
Москва, Никольская, д. Шереметьева.
Варшава, Новый Светъ, 37.

რკინის გზის სადგურ **ქარკოს ახლიას,** გორის მაზრაში, არის მდინის წყლები, რომელსაც ეწოდება **ხვედურეთის ახალი.** აბანო კარგად არის მოწყობილი. გამართულია ოთახებიცა. საბანებლად

წირველი გერმო სამკურნალო

ექიმის ნავასარდიანისა (გუკიაში, ვარანკოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფთ იღებენ და სინჯავენ ექიმი ყოველ-დღე, კვირა დღეებს გარდა. დილაობით იღებენ:

- ბ. ა. ნავასარდიანა, 11—12 საათამდის იმათ, ვისაც სჭირს სნეულეზანი: გარეგანი (ხორბურგიული), კბილებისა, ვენერიული და ათაშანი (სიცილისი).
- გ. მ. ჩაქაშანი, 9—10 საათამდის, სნეულეზანი: თვალის და ნერვებისა—ტანში ტკივილებისა.
- დ. გ. რუდკოვსკია, 10—11 საათამდის, სნეულეზანი: შინაგანი, ბავშვებისა და დედათა სქესისა.
- ა. ტ. პოტოცკიანი, 11¹/₂—12¹/₂ საათამდის, სნეულეზანი: ყურის, ყელის და ცხვირისა.
- მ. ზ. ქანასოვი, 12¹/₂—1 საათამდის, სნეულეზანი: საბებო და დედათ სქესისა.
- ს. ზ. კარაბეტიანი, 1—1¹/₂ საათამდის, სნეულეზანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

სადამოაობით მიიღებენ:

- ს. მ. ფუგანოვა, 5—6 საათამდის, სნეულეზანი: ბავშვებისა და შინაგანი.
- ა. გ. ჩუპოვოვსკია, 5—6 საათამდის, სნეულეზანი: თვალის და გულმკერდისა; ხიმიურად და მიკროსკოპიულად გასინჯავს ნახველს (ხორბს) და შარდს.
- ს. ა. ვადოსკია, 6—7 საათამდის, სნეულეზანი: ათაშანი (სიფილისი), ხორცის კანის და გარეგანი (ხორბურგიული).
- ბ. ა. ნავასარდიანა, 7—7¹/₂ საათამდის.
- კ. ა. ფრანკოვსკია, 7—7¹/₂ საათამდის, სნეულეზანი: ყურის, ყელის, და ცხვირისა (ელექტრონით და ზეღვით წამლობა) ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით.

ჩრევა-დარიგების და რეცეფტის დაწერის ფასი ათა შაურია; ფასი აკრების რჩევისათვის (კონსილიუმისათვის) და ოპერაციებისათვის—გთრეგებით.

ექიმი დირექტორი სამკურნალოა, დირექტორი მკვლევანისა ნავასარდიანი.

მოსულთ თავიანთი საცვლები უხდა ჰქონდეთ. ლოგინისათვის. სადგური-დამ აბანომდე მისვლა-მოსვლა ყოველთვის ადვილად შესაძლოა. დაწვრილებით ყოველ გარემოების გასაგებად მსურველთ შეუძლიან მიჰმართონ იჯარადარს თ. კონსტანტინე ნოდავის ძეს ციციშვილს. სადგ. ქარელში. (3—2)

„სიჭაბუკის კოდექსი“

ფრიალ კარგი და გამოსაყენებელი წიგნია იმათთვის, ვინც დასწრეული და დაავადებული ონანიზმითა და თავ-აშეხვედის ცნობრებით.

თხზ. დ.—რის ლორანისა.

რუსულად გამოცემული დ.—რ ჯ.—ლის ძიურ.

ფასი ერთი მანათი.

ამ სასარგებლო წიგნში ბევრი საშუალებაა დასწრეული ზემოხსენებულ მანკის შედეგის ასაცილებლად და დასწრეულის ფანისა და ღონის დონეზე დასაყენებლად.

წიგნი ნება-დართულია მოსკოვის სატექნიკო კომიტეტის მიერ.

საწყობი იმყოფება ოტტო ასპერგერთან ლეიპციგს **Otto Asperger Leipzig** (საქსონიას). უცო-ქვეყნულნი წიგნის გაგზავნის ფასს იხდია.

ИЗВЕСТНОЕ СВОИМЪ КАЧЕСТВОМЪ

ГЛИЦЕРИНОВОЕ МЫЛО

ВСЕВОЗМОЖНЫЕ БЛАГОВОННЫЕ КОСМЕТИЧЕСКИЕ ТОВАРЫ

ФАБРИКИ

БРОКАРЪ И К^о

можно получать во всѣхъ лучшихъ магазинахъ

РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ.

Teichner's Fettweissen

მსუქანი ზუღრა ლეიხნერისა

კოლოფით 1 მანეთისა

ზუღრა დილისა და საღამოს სახმარი, სახეს არ ეწმენევა. პირის კანს აკეთებს. თეატრის გრიმისთვისაც კარგია. მსუქანი ფერ-უმარტილი. ყარანდაშ წარბებისთვის. რუსეთის ყველა აფთიქაში და კოსმეტიურ მაღაზიებში იშოვება.

ლ. ლეიხნერი, ბარლიში,

ბელგის საიმპერატორო თეატრის იჯარადარი.

უმთავრესი საწყობი რუსეთისათვის: В. Аурихъ, Колокольная 18—19.

С.-Петербургъ. (6—4)

ქალთა ტუალეტისათვის

ბეროვეის საპნის თითო ნაჭერი 35 და 50 კოპოკა-პომადა (კოლოდ-კრემსა სულობია) 1 მან.

შეხვევა და გაგზავნა რუსეთს 70 კაპოკა-პომადა 1 მან.

უმთავრესი საწყობი რუსეთისათვის В. Аурихъ, въ С.-Петербургѣ, Колокольная, 18—19.

იშოვება ყველა სააფთიქა და პარფუმერის მაღაზიებში და ზოგ აფთიქებშიც რუსეთში.

БЕРЕЗОВЫЙ БАЛЬЗАМЪ
Д-РА ЛЕНГИЛЯ ВЪ ВЪНЬ.

„ნავის პაპრიკები“

„მაუსკ“ დუსები ახალი ამბავი „მაუსკ“ საშ. ღოდექსი

სატექნიკო და სასანიო ლაბორატორიისა.

„პაპრიკ ნავის“ გასკეთებულს იარაღს მრავალი კარგი ღირსება აქვს და დამზადებულია ქ. ჩიკაგოს გამოფენისათვის.

საწყობები: С.-ПЕТЕРБУРГЪ, площадь Александринскаго театра, 9.

Москва, Никольская, д. Шереметьева.
Варшава, Новый Светъ, 37, და საუკეთესო რუსეთის მაღაზიებში

(50—6)

ა. რაღღე ჰკომან.

მის უდიდესულსობის ხელმწიფე იმპერატორის კარის იჯარადარი.

საკონურის საკონი

ემუსემენ

მხოლოდ ჩვენ შეგვიძლიან ამ საპნის კეთება, პრივილეგია გამოცხადებულია № 1026-ით.

ისყიდება ყველა რუსეთის ქალაქებში.

VERTABLE BENEDICTINE

(ნამდვილი ღვინო ბენედიქტისი)

Fécamp-ის სააბატოსი (საფრანგეთში)

საუცხოო, ადამიანის მოძღონიერებელი, საკმლის მონღების ხელ-შემწყობი და მადის აღმძვრელი.

შეაქადეს საუკეთესო ღვინოთა შორის

საყველთის მოიხროვეთ, რომ ოთხ-კუთხე იარაღი ქველღებ დაკრული ბოთლს ქველღებ, უფროსის დირექტორის ბიურ ხელ-მოწერილი.

ი აქიღებან საუკეთესო გასტრონომიის მაღაზიებში და ყოველ ქალაქის უმთავრეს ღვინის საწყობებში.

VERITABLE LIQUEUR BENEDICTINE
Marques déposées en France et à l'Étranger

Alegrand aini